LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
im. Króla Władysława Jagiełły w Przeworsku

EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA

Wymagania programowe na poszczególne oceny

1. Alarmowanie i ewakuacja

Ocena				
dopuszczająca [1]	**dostateczna [1 + 2]**	**dobra [1 + 2 + 3]**	**bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**	**celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]**
Uczeń: • definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych • charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu • wymienia podstawowe środki alarmowe	Uczeń: • opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: ○ sygnały ○ drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne ○ miejsce zbiórki ewakuowanej ludności ○ zasady zachowania się uczniów podczas ewakuacji ze szkoły (internatu)	Uczeń: • omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu • omawia zasady postępowania po opublikowaniu komunikatu ostrzegawczego	Uczeń: • charakteryzuje stopnie ewakuacji • omawia zasady postępowania po opublikowaniu komunikatu ostrzegawczego	Uczeń: • redaguje treść komunikatu ostrzegawczego o zbliżającym się (wybranym) zagrożeniu dla miejscowości, w której mieszka

I. Podstawy pierwszej pomocy

Ocena				
dopuszczająca [1]	**dostateczna [1 + 2]**	**dobra [1 + 2 + 3]**	**bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**	**celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]**
Uczeń: • podaje definicję i wymienia cele oraz	Uczeń: • opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego dla	Uczeń: • wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w	Uczeń: • potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu	Uczeń: • należy do społecznych podmiotów współpracujących z systemami Państwowego

zadania pierwszej pomocy • wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy • potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia • opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej • opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia • prawidłowo wzywa pomoc • opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną • systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • omawia zasady postępowania przeciwwstrząsowego • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn	prawidłowego funkcjonowania organizmu • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym i wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach • omawia zasady postępowanie w przypadku omdlenia • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej • wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy • omawia i stosuje zasady unieruchamiania złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach • opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs) • wymienia typowe objawy wstrząsu krwotocznego • bezpiecznie odwraca poszkodowanego z brzucha na plecy	utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych • opisuje następstwa zaburzeń czynności tych układów • przeprowadza wywiad ratowniczy SAMPLE • opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych • wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności • proponuje działania samopomocowe po zaobserwowaniu objawów zwiastujących omdlenie • opisuje znaczenie liter stanowiących skrót nazwy schematu oceny stanu poszkodowanego „A-B-C” • wymienia typowe objawy zwiastujące, poprzedzające omdlenie • wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia • zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia, na szyi, w pachwinie i pod pachą • wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci • prawidłowo szacuje powierzchnię oparzeń • wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka	zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach • wymienia i opisuje poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia • omawia znaczenie pojęcia „złota godzina” • opisuje sytuacje, w jakich można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci • praktycznie wykorzystuje w sytuacjach symulowanych automatyczny defibrylator (AED) • proponuje działania zapobiegające zadławieniu w typowych sytuacjach życia codziennego • omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej • prawidłowo stosuje stazę taktyczną • omawia sposób wykonania chwytu Rauteka i wskazuje okoliczności typowe dla jego zastosowania • umiejętnie stosuje schemat diagnostyczny FAST	Ratownictwa Medycznego lub Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego • uczestniczył w pozaszkolnych formach rywalizacji w ratownictwie medycznym

• omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się uraz kręgosłupa • rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach • opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udaru termicznego oraz udaru słonecznego • omawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa • proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych • w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny • opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: o zawału serca o udaru mózgu o napadu duszności o porażenia prądem o ukąszenia lub użądlenia o pogryzienia przez zwierzęta	• układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej/ bocznej - ustalonej	pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu • opisuje działania ratownicze w przypadku ciała obcego w: oku, uchu, nosie • wymienia główne stany zagrożenia życia lub zdrowia • definiuje NZK , wymienia jego przyczyny i typowe objawy • charakteryzuje zagrożenia płynące ze strony wstrząsu anafilaktycznego (przyczyny, objawy)		

○ napadu padaczkowego ○ hipo- lub hiperglikemii				

II. Zagrożenia i działania ratownicze

Ocena				
dopuszczająca [1]	**dostateczna [1 + 2]**	**dobra [1 + 2 + 3]**	**bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**	**celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]**
Uczeń: • rozpoznaje zagrożenia i ich źródła • wymienia nazwy formacji służb działających na rzecz zwalczania skutków zagrożeń • wymienia główne przyczyny pożarów • opisuje zasady postępowania podczas pożaru • wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru • wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego • rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej • rozpoznaje znaki ewakuacji • omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego • wymienia najczęstsze zagrożenia przemocą występujące w szkole	Uczeń: • wymienia społeczne podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń • potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer • opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego • charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy • przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych • opisuje stosowanie kodu kolorystycznego i manualnego w kontakcie poszkodowanych z zespołem ratowniczym • opisuje zakres i sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji • opisuje zasady postępowania podczas powodzi, śnieżycy, zejścia lawiny, wichury/ burzy/ nawałnicy	Uczeń: • charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: Ochotniczej Straży Pożarnej, Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego • wyjaśnia zadania tych służb • omawia zasady profilaktyki pożarowej • opisuje sposoby gaszenia najczęściej występujących pożarów (w zarodku) • wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy • opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia • wymienia najczęstsze zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa • podaje przykłady najczęściej występujących okoliczności znalezienia niewypałów i niewybuchów • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach	Uczeń: • opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji • omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych • wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i proponuje właściwą na nie reakcję • proponuje działania podnoszące bezpieczeństwo w sieci	Uczeń: • należy do młodzieżowych struktur OSP, WOPR lub innych formacji ratowniczych • jest uczniem tzw. klas mundurowych • uczestniczył w pozaszkolnych formach rywalizacji z zakresu obrony cywilnej, ochrony p.poż. lub zarządzania kryzysowego

• wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania • wymienia przykładowe materiały, jakie można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry • wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami • wyjaśnia znaczenie pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne • opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego	• uzasadnia i proponuje skuteczne sposoby zapobiegania panice	• wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność • opisuje skład di przeznaczenie IPP i IPR • przedstawia sposoby zachowania się w przypadku katastrofy przemysłowej lub budowlanej		

III. System obrony państwa

Ocena				
dopuszczająca [1]	**dostateczna [1 + 2]**	**dobra [1 + 2 + 3]**	**bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**	**celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]**
Uczeń: • wymienia i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa • opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi • wymienia główne zagrożenia dla współczesnego bezpieczeństwa • wymienia rodzaje sił zbrojnych RP	Uczeń: • wymienia obronne powinności obywateli RP • omawia zadania, strukturę oraz podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP • podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem • wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa • charakteryzuje rodzaje sił zbrojnych RP	Uczeń: • identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje im właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa • wymienia rodzaje świadczeń obywateli na rzecz obronności • wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa państwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi • wymienia i charakteryzuje konstytucyjne stany nadzwyczajne w RP	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie pojęcia siatki bezpieczeństwa i infrastruktury krytycznej • wymienia zadania i kompetencje władz państwowych oraz samorządowych w zakresie obronności • wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego • opisuje wybrane zwyczaje wojenne •	Uczeń: • jest aktywnym członkiem organizacji skautowych lub proobronnych • jest członkiem grup rekonstrukcyjnych, klubów historyczno-kolekcjonerskich itp. • doskonali się w wybranej dyscyplinie (sporcie) przydatnej w zakresie obronności kraju (sporty walki, strzelectwo, lekkoatletyka, biegi na orientację, jeździectwo, sporty motorowe i motorowodne, pływanie, nurkowanie, spadochroniarstwo, surviwal, bushcraft itp.)

• wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa; wyjaśnia zadania tych służb • rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia Sił Zbrojnych RP • rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia	• identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków oraz znakiem specjalnym dla budowli zawierających niebezpieczne siły	• wymienia zadania obrony cywilnej		

IV. Edukacja obronna

Ocena				
dopuszczająca [1]	**dostateczna [1 + 2]**	**dobra [1 + 2 + 3]**	**bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**	**celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]**
Uczeń: • wyjaśnia „zasadę trójki” • wyjaśnia znaczenie zasady: „uciekaj, kryj się, walcz” • podaje przykłady pozyskania żywności w terenie • wymienia przykłady broni strzeleckiej • omawia znaczenie zasady BLOS • wymienia materiały i środki służące do czyszczenia broni • omawia zasady bezpieczeństwa przy rozkładaniu i czyszczeniu broni	Uczeń: • wymienia objawy odwodnienia i niedożywienia • wymienia objawy niedoboru snu • charakteryzuje sposoby postępowania w sytuacji kryzysowej • proponuje skład indywidualnego zestawu EDC • wylicza podstawowe przedmioty przeznaczone do skompletowania własnego plecaka ucieczkowego • proponuje sposoby pozyskania wody w terenie • omawia zasady zachowania się na strzelnicy • prawidłowo przyjmuje podstawowe pozycje strzeleckie: stojąc, klęcząc, leżąc	Uczeń: • proponuje działania zapobiegające rozwojowi paniki • wylicza podstawowe wskazówki ułatwiające przetrwanie w przygodnym terenie • proponuje techniczno-konstrukcyjne rozwiązanie w celu zbudowania schronienia w przygodnym terenie •	Uczeń: • proponuje pozyskanie odpowiednich materiałów do stworzenia tzw. „hubki” (rozpałki) do ogniska • proponuje pozyskanie odpowiedniego materiału do ogniska w terenie przygodnym – uzasadnia wybór • wymienia podstawowe błędy popełniane przez strzelców • koryguje błędy w swoim celowaniu • uzyskuje wysokie wyniki w strzelaniu praktycznym (min. 75%)	Uczeń: • wymienia główne przyczyny wypadków podczas strzelania • uzyskuje powtarzalność wysokich wyników w strzelaniu praktycznym • zna warunki uzyskania pozwolenia na indywidualne posiadanie broni w Polsce

Formy sprawdzania umiejętności:
Obszary aktywności ucznia oceniane na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa:

- wypowiedzi ustne: podczas odpytywania, prezentacje pracy własnej i grupy, udział w dyskusjach;
- prace pisemne: bieżące kartkówki z ostatnich 3-4 lekcji, testy, prace klasowe;
- wytwory prac uczniów:
  prezentacje multimedialne, portfolia, plakaty, wykresy, katalogi, plansze, makiety;
- zadania domowe;
- ćwiczenia wykonywane na zajęciach lekcyjnych;
- sprawdziany umiejętności praktycznych;
- realizacja projektów edukacyjnych;
- stosowanie wiedzy i umiejętności w sytuacjach problemowych;
- prace wykonywane na zajęciach lekcyjnych;
- prace wykonywane dodatkowo dla chętnych;
- aktywność i zaangażowanie na lekcjach;
- aktywności pozalekcyjne uczniów.

Uczeń oceniany jest na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa za pomocą różnorodnych narzędzi pomiaru dydaktycznego.
Oceny bieżące uczeń otrzymuje za:

- wypowiedzi ustne - na określony temat, referaty, udział w dyskusji,
- sprawdziany różnego typu (np. testy wiedzy, sprawdziany umiejętności praktycznych),
- sposób wykonania ćwiczeń praktycznych (posługiwanie się indywidualnymi środkami ochrony, udzielanie pomocy poszkodowanym),
- prace domowe: pisemne, ustne, praktyczne (strony WWW, foldery, plakaty, plansze, makiety itp.),
- staranne i systematyczne prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

Ocenianie prac pisemnych odbywa się wg punktacji:

Niedostateczny – do 34%
Dopuszczający – 35 - 50%
Dostateczny – 51 - 70%
Dobry - 71 – 85%
Bardzo dobry – 86 - 99%
Celujący – 100%

Ocenę semestralną i roczną wystawia się na podstawie ocen cząstkowych, zgodnie z procedurą obowiązującą w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania.

Tryb odwoławczy:

- Uczeń, który nie uczestniczył w sprawdzianie ma obowiązek sprawdzian ten zaliczyć terminie dwóch tygodni.
- Uczeń ma prawo przystąpić powtórnie do sprawdzianu w terminie ustalonym z nauczycielem.
- Kartkówki mogą obejmować materiał z trzech ostatnich lekcji.
- Uczeń ma prawo raz w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji

.

Opracowanie: Mariusz Cieśliński